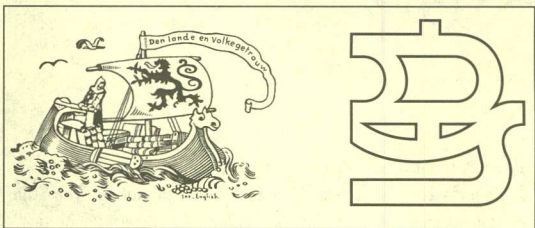

LANNOO, uitgeverij, opgericht te Tielt op 1 juni 1909 door Joris Lannoo.

De ouders van Joris Lannoo, Jozef en Elodie Maes, kochten in 1909 – het jaar dat Joris in de retorica zat – de drukkerij Horta-Herreboundt. Na zijn studies stapte Joris Lannoo in het bedrijf en bracht er een boekhandel en drukkerij-uitgeverij in onder. In 1959 werd het familiebedrijf omgevormd tot een personenvennootschap met beperkte aansprakelijkheid (pvba). Drie van zijn kinderen namen de leiding van de drie afdelingen van het bedrijf op zich: Godelieve de afdeling grafiek, Jan de drukkerij en Godfried Lannoo de uitgeverij. In de jaren 1960-1970 werden de eerste niet-familieleden opgenomen in de directie. In 1985 werd de pvba omge-

vormd in een besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid (bvba). In 1988 werd een naamloze vennootschap opgericht en in 1991 werd het bedrijf gesplitst in twee naamloze vennootschappen: de Uitgeverij Lannoo en de Drukkerij Lannoo. In de Uitgeverij Lannoo werden de uitgeefactiviteiten, zowel van boeken als van papierwaren (Lannoo Graphics), ondergebracht. De uitgeverij richtte in 1993 een Franstalige afdeling op, les Editions Racine (Brussel), die Franstalige publicaties rond (kunst)historische en actuele thema's uitgeeft. Tevens werd de uitgeverij georganiseerd rond zes deelfonds: kunst en architectuur, toerisme en cartografie, lifestyle, jeugd- en kinderboeken, nieuwe media en algemeen fonds. Daarnaast verzorgt Uitgeverij Lannoo ook de distributie van haar eigen uitgaven en van diverse andere Vlaamse, Nederlandse en internationale uitgevers. Deze activiteit werd ondergebracht in Distrimedia. Vanaf 1994 werd Matthias Lannoo, zoon van Godfried Lannoo, algemeen directeur van de Uitgeverij Lannoo.

Drukkerij-uitgeverij Lannoo begon haar activiteiten op een moment dat er in Vlaanderen, buiten De Nederlandsche Boekhandel, geen commerciële uitgeverij bestond. Op 11 juli 1909 verscheen de eerste eigen uitgave, *Vliegt de Blauwvoet? Storm op zee! Liederen voor het Tieltsch Studentengild*, een bundel Vlaamse strijdliederen. Bij het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog was er een tiental boeken verschenen, sommige reeds met het door Joe English ontworpen uitgeversmerk van een man aan het roer van een vikingschip vol boeken met een klauwende leeuw op het zeil en de leuze "Den lande en volke getrouw" op de mastwimpel. Nadien bleef de uitgeverij een Vlaamse en Vlaamsgezinde lijn volgen, met werk van auteurs als Stijn Streuvels, Lodewijk Dosfel, René de Clercq, Ward Hermans, Frans Daels, Desiderius A. Stracke, Albrecht Rodenbach, Guido Gezelle, Ernest van der Hallen en Emiel van Hemeldonck. Er werd volkslectuur van onder anderen Arthur Coussens en Warden Oom uitgegeven, evenals een werk over *De Vlaamse Vlagge* (Het Vlaggeboek, 1926). Voor de grafische vormgeving werd vaak een beroep gedaan op Jos Speybrouck. Daarnaast werden vele werken over

Links het vignet dat vanaf 1912 tot 1969 prijkte op de titelpagina van alle Lannoo-uitgaven. Het werd getekend door Joe English. Rechts het vignet dat Boudewijn Delaere ontwierp en dat gebruikt werd tot eind 1998.

14 September 1918

MINISTERIE VAN FINANCIËN

Kabinet

= Waarde heer Lannoo

Gij hebt zeer wel gedaan mij
 mij en vaak uw gedacht te laten
 kennen, en met veel vreugde zie ik
 aan uw brief dat gij uw christen
 en Vlaamse idealen getrouw blijft.

Wat gij mij schrijft over den toestand
 herinnert mij niet. Ik gaau weinig
 dagen voorbij, zonder dat ik slachten
 hoor, en gedurig doe ik wat mogelijk
 is, om meer rechtvaardigheid te bekomen.

Geloof wel, dat ik en mijne Vlaamsch-
 katholieke collegas ten uiterste bekom-
 merd zijn met de toekomst.

Maar om doelmatig te kunnen handelen

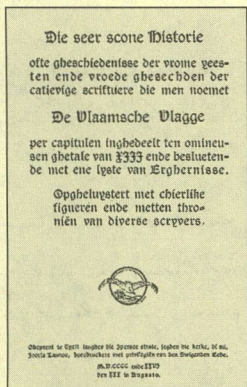
Brief van minister van financiën Aloïs van de Vyvere (14 september 1918) aan Joris Lannoo, met een antwoord op de taalklachten in het leger. (ARCHIEF JORIS LANNOO)

Vlaanderen en de V.B. uitgegeven, waaronder bij-
 voorbeeld De Vlamingen. Een volk in beweging, een na-
 tie in wording van **Manu Ruys** (1975), *The Fair Face of Flanders* van Patricia Carson (1995), de *Encyclopedie van de Vlaamse Beweging* (1973-1975) en de *Nieuwe Encyclopedie van de Vlaamse Beweging* (1998). Lannoo publiceert van bij het begin ook talrijke religieuze werken, waaronder zowel geschriften voor het volk, als theologische studies en boeken over katholieke en algemeen-christelijke thema's.

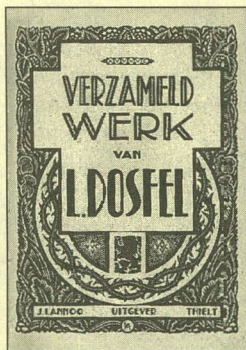
In de loop der jaren groeide en verbreedde het boekenfonds, waardoor de klemtoon steeds minder kwam te liggen op 'Vlaams en katholiek'. De nadruk op katholiek in de strikte zin evolueerde naar aandacht voor het oecumenische in de ruime betekenis van het woord. Daarnaast evolueerde Lannoo van bewuste en strijdbare Vlaamsgezindheid naar meer nadruk op de Nederlanden als geheel. Dit uitte zich in talrijke contacten met Nederlandse uitgevers en pogingen om door te dringen op de Nederlandse markt, wat in 1950 leidde tot de opening van een agentschap in Den Haag. Vanaf 1964 verliep de distributie via wisselende Nederlandse uitgevers die optraden als monopoliehouders. In de loop van de jaren 1980 nam de samenwerking met Nederlandse uitgevers sterk toe, maar dan vooral via de formule van co-edities. In absolute getallen is

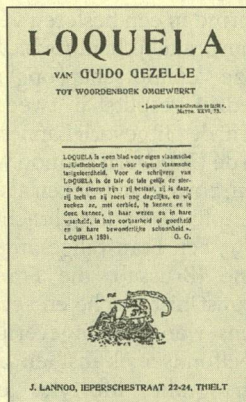
1

2

3

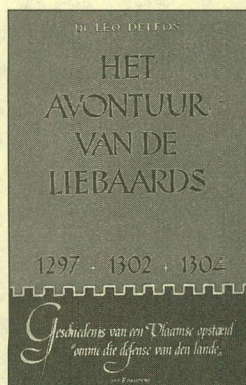
4

5

6

7

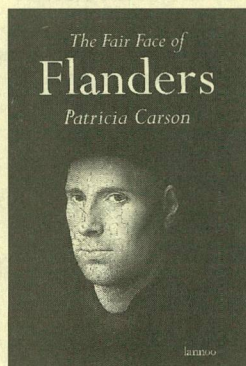
8

9

10

11

12

1. 'Vliegt de Blauwvoet? Storm op Zee!', verschenen n.a.v. de Rodenbachherdenking in 1909 – 2. 'Vlaggeboek', 1926 – 3. Eerste deel van het zevendelige 'Verzameld Werk' van Lodewijk Dosfel, 1927 – 4. Woordenboek 'Loquela' van Guido Gezelle, 1928 – 5. Jubileumuitgave van Stijn Streuvels 'De Vlaschaard', 1932, met tekening van Jozef Contré – 6. 'Vlaamse Dichtkunst van deze Tijd', samengesteld en ingeleid door dr. Paul De Ryck – 7. Dr. Leo Delfos, 'Het avontuur van de Liebaards. 1297-1302-1304. Geschiedenis van een Vlaamse opstand "omne die defense van den lande"', 1952 – 8. Prof. dr. Frank Baur, 'Albrecht Rodenbach. Het leven, de persoonlijkheid', 1960 – 9. Godfried Bomans, 'Denkend aan Vlaanderen', 1971 – 10. Manu Ruys, 'De Vlamingen', 1972 – 11. Patricia Carson, 'The Fair Face of Flanders', 1982 – 12. Het album 'Daar is maar een land dat mijn land kan zijn', met poëzie van Anton van Wilderode en foto's van Jan Decreton, 1983

het aantal titels over de V.B. niet afgenomen, maar door de sterke uitbreiding van het boekenfonds gedurende de laatste tien jaar (in 1997 ongeveer 250 nieuwe titels), is er relatief gezien wel een daling. De drukkerij en de uitgeverij Lannoo hebben steeds grote aandacht besteed aan de hoge kwaliteit van vormgeving, druk en afwerking. Zo droeg Lannoo ertoe bij dat Vlaamse uitgaven op een internationaal niveau gebracht werden. Dit bracht heel wat bekroningen in binnen- en buitenland met zich mee.

LITERATUUR: R. Vanlandschoot, *Joris Lannoo. Drukker en uitgever voor Vlaanderen. 1891-1971*, 1984; – L. Simons, *Geschiedenis van de uitgeverij in Vlaanderen*, II, 1987.

ILLUSTRATIE(S), zie: antisemitisme.

NELE BRACKE